

ROZPORZĄDZENIE

PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 2016 r.

w sprawie nadania funkcjonariuszom Służby Celno-Skarbowej uprawnień do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego

Na podstawie art. 95 § 5 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2016 r. poz. 1713 i 1265) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) uprawnienia funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej, zwanych dalej „funkcjonariuszami”, do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego;
- 2) wykaz wykroczeń, za które funkcjonariusze są uprawnieni do nakładania grzywien;
- 3) zasady i sposób wydawania funkcjonariuszom upoważnień do nakładania grzywien.

§ 2. Funkcjonariuszom pełniącym służbę w urzędzie celno-skarbowym nadaje się uprawnienia do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego za wykroczenia określone w:

- 1) art. 90, art. 92 § 1 i 2 oraz art. 97 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2015 r. poz. 1094, z późn. zm.¹⁾);
- 2) art. 92 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. z 2016 r. poz.1907, z późn. zm.²⁾);
- 3) art. 24 ust. 4 pkt 1-3, 5-7 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o systemie tachografów cyfrowych (Dz. U. poz. 1494, z późn. zm.³⁾).

§ 3. 1. Upoważnienie do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego wydaje naczelnik urzędu celno-skarbowego.

2. Upoważnienie do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego zawiera:

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 1485, 1634 i 1707.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 1935 i 1948.

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. poz. 1494, z 2007 r. poz. 661, z 2011 r. poz. 622 i 1016, z 2015 r. poz. 1893 oraz z 2016 r. poz. 1579.

- 1) datę wydania;
- 2) termin ważności i kolejny numer upoważnienia;
- 3) oznaczenie organu wydającego upoważnienie;
- 4) oznaczenie urzędu celno-skarbowego, w którym funkcjonariusz pełni służbę;
- 5) powołanie podstawy prawnej;
- 6) imię, nazwisko i stanowisko służbowe oraz numer umieszczony na znaku identyfikacji indywidualnej lub numer legitymacji służbowej upoważnionego funkcjonariusza;
- 7) określenie wykroczeń, za które funkcjonariusz jest upoważniony do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego;
- 8) określenie obszaru, na którym upoważnienie jest ważne;
- 9) podpis oraz pieczęć organu wydającego upoważnienie.

§ 4. Naczelnik urzędu celno-skarbowego prowadzi ewidencję wydanych upoważnień.

§ 5. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 marca 2017 r.

PREZES RADY MINISTRÓW

ZA ZGODNOŚĆ POD WZGLĘDEM PRAWNYM,
LEGISLACYJNYM I REDAKCYJNYM

Renata Łućko

Zastępca Dyrektora

Departamentu Prawnego w Ministerstwie Finansów
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Uzasadnienie

Niniejszy projekt rozporządzenia stanowi wykonanie delegacji ustawowej zawartej w art. 95 § 5 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. - *Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia* (Dz. U. z 2016 r. poz. 1713, z późn. zm.), zgodnie z którym Prezes Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych, złożony w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, może nadać, w drodze rozporządzenia, uprawnienia do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego funkcjonariuszom innych (niż Policja) organów, określając jednocześnie wykaz wykroczeń, za które funkcjonariusze ci uprawnieni są do nakładania grzywien, oraz zasady i sposób wydawania upoważnień do nakładania grzywien, mając na względzie zakres ustawowych uprawnień takich organów, potrzebę szybkiej reakcji na fakt popełnienia wykroczenia oraz potrzebę ochrony dóbr szczególnie narażonych na naruszenia ze strony sprawców wykroczeń.

W związku z wejściem w życie z dniem 1 marca 2017 r. ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. *o Krajowej Administracji Skarbowej* (Dz. U. poz. 1947) w miejsce obecnie funkcjonującej Służby Celnej zostanie powołana Służba Celno-Skarbowa, która przejmie jej obowiązki. Na mocy ustawy zostanie powołana Krajowa Administracja Skarbowa w miejsce obecnie funkcjonujących: administracji podatkowej, kontroli skarbowej i Służby Celnej, czyli administracja skonsolidowana. Krajowa Administracja Skarbowa będzie podporządkowana ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych. W niniejszym rozporządzeniu uwzględniono nazwy organów, które będą funkcjonowały w strukturze organizacyjnej Krajowej Administracji Skarbowej oraz kompetencje poszczególnych organów w nowej strukturze.

Mając na uwadze, że od 1 marca 2017 r. zadania Służby Celnej będzie realizować Służba Celno-Skarbowa, zasadnym jest nadanie funkcjonariuszom Służby Celno-Skarbowej uprawnień do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego.

W związku z wykonywaniem zadań, o których mowa w ustawie o Krajowej Administracji Skarbowej oraz realizowanych na podstawie przepisów odrębnych, Służba Celno-Skarbowa w toku prowadzonych czynności służbowych może ujawniać wykroczenia w zakresie swego działania.

Dotychczas Służba Celna jako organ administracji rządowej realizujący politykę celną m. in. w części dotyczącej przywozu i wywozu towarów prowadzi szereg czynności z zakresu

kontroli środków przewozowych. W ramach powyższego, Służba Celna uczestniczy w realizacji Krajowej strategii kontroli przepisów w zakresie czasu jazdy i czasu postoju, obowiązkowych przerw i czasu odpoczynku kierowców, zatwierdzonej przez Radę Ministrów. Zadaniem Służby Celnej są w tym kontekście kontrole ruchu drogowego oraz transportu drogowego. Działania te prowadzone są na całym obszarze kraju, tj. zarówno w oddziałach celnych (granicznych i wewnętrznych) jak również na szlakach przewozowych.

Funkcjonariusze Służby Celno-Skarbowej ujawniając nieprawidłowości w obszarze transportu drogowego, nie posiadając uprawnień do nakładania kary grzywny w drodze mandatu karnego będą prowadzili pracochłonne czynności wyjaśniające w sprawach o wykroczenia i wnosili wnioski o ukaranie do sądu albo w celu zastosowania postępowania mandatowego, będą wzywali na miejsce wykroczenia funkcjonariuszy Policji lub inspektorów Inspekcji Transportu Drogowego. Praktyka ta utrudni skuteczną i szybką reakcję na zaistniałe wykroczenie. Czas oczekiwania na przybycie przedstawiciela formacji uprawnionej do nałożenia grzywny w drodze mandatu karnego ze względu na dzielącą odległość albo wykonywanie innych zadań może być dość długi, co z pewnością będzie wywoływać negatywny odbiór społeczny działań służb obowiązanych do zapewnienia porządku i bezpieczeństwa publicznego.

Wprowadzenie możliwości nakładania grzywien w drodze mandatu karnego za wybrane wykroczenia ujawniane przez Służbę Celno-Skarbową przyczyni się do poprawy ekonomiki i efektywności prowadzonych postępowań oraz zwiększenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Jednak nadal Policja, jako wyspecjalizowana formacja pozostanie głównym organem czuwającym nad bezpieczeństwem i porządkiem ruchu na drogach oraz jego kontrolowaniem.

Możliwość ukarania grzywną w drodze mandatu karnego osób popełniających wykroczenia umożliwi skuteczniejsze i szybsze egzekwowanie sankcji za popełnione przez kierujących pojazdami wykroczenia z zakresu transportu drogowego ujawnione przez Służbę Celno-Skarbową. Jest to szczególnie istotne w sytuacji naruszeń dokonywanych przez cudzoziemców przebywających czasowo na terytorium Polski.

Służba Celna posiada na podstawie art. 17 § 3 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia uprawnienia oskarżyciela publicznego i może kierować wnioski o ukaranie do sądu rejonowego. Nie ma jednak możliwości wymierzenia, w przypadkach mniejszej wagi, grzywny w drodze mandatu karnego, z uwagi na brak enumeratywnego wskazania takich

czynów zabronionych w przepisach rangi ustawy. Od 1 marca 2017 r. analogiczne uprawnienia będzie posiadała Służba Celno-Skarbowa.

Funkcjonariusze Służby Celno-Skarbowej posiadają kompetencje do kontroli ruchu drogowego na podstawie art. 129 ust. 4a ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - *Prawo o ruchu drogowym* (Dz. U. z 2012 r. poz. 1137, z późn. zm.) oraz art. 54 ust. 1 pkt 6 ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej. Na kontrolę ruchu drogowego składa się czuwanie nad bezpieczeństwem i porządkiem ruchu na drogach, kierowanie ruchem i jego kontrolowanie, dlatego dla jej sprawowania niezbędne są określone uprawnienia, w tym do:

- legitymowania uczestnika ruchu i wydawania mu wiążących poleceń, co do sposobu korzystania z drogi lub używania pojazdu,
- sprawdzania wszelkich dokumentów wymaganych w związku z kierowaniem pojazdem i jego używaniem, dokumentów umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej,
- sprawdzania stanu technicznego, wyposażenia, ładunku itp.,
- sprawdzania zapisów tachografów,
- wydawania poleceń.

Odpowiedzialność za naruszenie egzekwowanych w powyższy sposób przepisów o bezpieczeństwie i porządku w komunikacji w związku z ruchem drogowym określają m. in. przepisy art. 90, art. 92 § 1 i 2 oraz art. 97 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - *Kodeks wykroczeń* (Dz. U. z 2015 r. poz. 1094, z późn. zm.), przywołane w § 2 pkt 1 projektu rozporządzenia.

Powyższe wykroczenia należą do wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji, dlatego wprowadzenie ich do niniejszego rozporządzenia pozwoli na skuteczną reakcję na zachowania, które stwarzają niebezpieczeństwo w ruchu drogowym.

Uprawnienia i obowiązki funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej w zakresie kontroli transportu drogowego wynikają zarówno z art. 50 ust. 1 pkt 7 ustawy o *Krajowej Administracji Skarbowej* oraz wprost z art. 89 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o *transporcie drogowym* (Dz. U. z 2016 r. poz. 1907, z późn. zm.).

W § 2 pkt 2 projektu rozporządzenia przewidziano uprawnienie do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego w zakresie art. 92 wskazanej wyżej ustawy, które dotyczyć będzie wykroczeń związanych z:

- naruszeniem przez kierującego wykonującego przewóz drogowy obowiązków lub warunków przewozu drogowego,

- naruszeniem przez osobę zarządzającą przedsiębiorstwem lub osobę zarządzającą transportem w przedsiębiorstwie, a także każdą inną osobę wykonującą czynności związane z przewozem drogowym obowiązków lub warunków przewozu drogowego albo dopuszczeniem do powstania takich naruszeń.

Ponadto na podstawie art. 24 ust. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. *o systemie tachografów cyfrowych* (Dz. U. poz. 1494, z późn. zm.) organy wykonujące zadania kontroli transportu drogowego są uprawnione do nakładania kary grzywny w przypadku wykroczenia, o którym mowa w ust. 4 tego artykułu. Projekt rozporządzenia odwołuje się do ww. przepisów w § 2 pkt 3. W proponowanym brzmieniu został pominięty pkt 4 ww. art. 24 ust. 4 ustawy, dotyczący naruszenia polegającego na działaniach podejmowanych przez kierowcę po zakończeniu przewozu drogowego, ponieważ takie zachowanie nie podlega kontroli Służby Celno-Skarbowej.

Na uwagę zasługuje fakt, że wskazane wykroczenia ściśle korelują z wykroczeniami określonymi w art. 92 ustawy o transporcie drogowym, dotyczącymi zachowania kierowcy pojazdu samochodowego objętego obowiązkiem wyposażenia w tachograf cyfrowy, czyli urządzenia służącego do kontroli limitu dziennego czasu prowadzenia pojazdu.

Przepis § 3 projektu rozporządzenia stanowi, że postępowania mandatowe mogą prowadzić funkcjonariusze pełniący służbę w urzędzie celno-skarbowym, posiadający upoważnienia, a także określa nazwę podmiotu wystawiającego upoważnienie oraz treść takiego dokumentu. Upoważnienia do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego funkcjonariuszom pełniącym służbę w urzędzie celno-skarbowym wydaje naczelnik urzędu celno-skarbowego, w których funkcjonariusze pełnią służbę. Obszar terytorialny ważności upoważnienia nie może wykraczać poza właściwość miejscową organu wydającego upoważnienie. Przepis § 4 wskazuje, iż ewidencję wydanych upoważnień prowadzi naczelnik urzędu celno-skarbowego.

Postulowane zmiany, poza usprawnieniem działania Służby Celno-Skarbowej, przyczynią się do poprawy sytuacji sprawców wykroczeń, zainteresowanych jak najkrótszą i jak najmniej angażującą ich procedurą.

Ze względu na charakter wykroczeń, związany z kompetencjami Służby Celno-Skarbowej w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa w ruchu drogowym i transporcie drogowym oraz przedstawioną powyżej ekonomiką postępowania mandatowego, uzasadnione jest uwzględnienie określonych w rozporządzeniu kategorii czynów w katalogu wykroczeń, za popełnienie których funkcjonariusze Służby Celno-Skarbowej będą uprawnieni do nakładania

grzywien w drodze mandatu karnego. Powyższe przyczyni się do skuteczniejszego egzekwowania wymaganych zachowań, które będą zgodne z obowiązującymi przepisami prawa, a zarazem do bardziej efektywnego ścigania ich sprawców.

W aktualnym stanie prawnym ujawnienie powyższych wykroczeń wiąże się ze skierowaniem wniosku o ukaranie, bądź przekazaniem sprawy właściwym organom. Sytuacja taka powoduje znaczne wydłużenie czasu realizowanych czynności, a także zwiększa ilość osób i środków zaangażowanych w poszczególne zdarzenia. Jednocześnie ulega wydłużeniu w czasie samo wymierzenie kary sprawcy wykroczenia. W przypadku postępowania mandatowego reakcja na popełnione wykroczenie jest natychmiastowa, co pozwala bardzo często na zdyscyplinowanie osób kontrolowanych i usprawnienie prowadzonych działań.

Projektowane rozporządzenie ma na celu odformalizowanie czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia, a w konsekwencji zmniejszenie liczby spraw kierowanych do sądów. Posiadanie takich uprawnień przez funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej zmniejszy obciążenie sądów sprawami o wykroczenia. Uprawnienie takie usprawni funkcjonowanie sądowego wymiaru sprawiedliwości, przez zmniejszenie obciążenia sprawami mniejszej wagi, w których sprawcy wykroczeń zgodzą się na przyjęcie mandatu karnego.

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. *o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa* (Dz. U. poz. 1414, z późn. zm.) oraz § 52 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. *Regulamin pracy Rady Ministrów* (M.P. z 2016 r. poz. 1006) projekt zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji z chwilą przekazania go do uzgodnień z członkami Rady Ministrów.

Regulacje zawarte w przedmiotowym projekcie rozporządzenia obejmują swoim zakresem sprawy należące do kompetencji prawa krajowego i nie podlegają harmonizacji z prawem unijnym.

Projekt rozporządzenia nie zawiera norm technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. *w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych* (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597), w związku z czym nie podlega procedurze notyfikacji.

Anna Babińska
ekspert Służby Celnej
Wydział Dochodzeń
Departament Kontroli Celnej,
Podatkowej i Kontroli Gier

tel.: +48 22 694 50 99
e-mail: anna.babinska@mf.gov.pl
14.12.2016 r.